ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1984

Vyhlásené: 26.10.1984 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

103

VYHLÁŠKA
Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky

z 18. septembra 1984

o opatreniach proti prenosným chorobám

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky ustanovuje podľa § 70 ods. 1 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu:

PRVÝ DIEL
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1

(1) Základné opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb sa zabezpečujú vytváraním a ochranou zdravých podmienok a zdravého spôsobu života a práce. Opatrenia na zabezpečenie týchto podmienok sú upravené osobitným predpisom. 1)

(2) V záujme účinnej ochrany proti prenosným chorobám sú organizácie i občania povinní vykonávať všetky opatrenia proti ich vzniku a šíreniu alebo sa podrobiť týmto opatreniam a podľa potreby sa zúčastniť na ich vykonávaní.

(3) Prenosnou chorobou podľa tejto vyhlášky sa rozumie každé ochorenie, ktoré môže byť prenesené na človeka.

§ 2

(1) Každý je povinný bez meškania oznámiť ošetrujúcemu lekárovi alebo orgánu hygienickej služby všetky okolnosti dôležité v záujme epidemiologického vyšetrovania; osoba chorá na prenosnú chorobu je povinná označiť lekárovi na jeho vyzvanie zdroj choroby a osoby, ktoré mohla sama nakaziť.

(2) Rodičia alebo iné osoby, ktoré majú v starostlivosti deti, sú povinné predložiť pri ich prijatí do predškolského zariadenia, do odborných liečebných ústavov alebo na zotavovacie akcie pre deti a dorast 2) a v iných prípadoch, ak tak určí podľa epidemiologickej situácie na návrh orgánu hygienickej služby príslušný národný výbor, písomné vyhlásenie o tom, že orgán hygienickej služby alebo ošetrujúci lekár nenariadil dieťaťu, rodičom alebo iným osobám, ktoré s dieťaťom žijú v spoločnej domácnosti, karanténne opatrenie a že nevedia o tom, že v poslednom týždni alebo v čase určenom orgánmi hygienickej služby prišlo dieťa, rodič alebo iné osoby, ktoré s dieťaťom žijú v spoločnej domácnosti, do styku s osobami, ktoré ochoreli na prenosnú chorobu. Vzor písomného vyhlásenia je uvedený v prílohe tejto vyhlášky.

§ 3

(1) Opatrenia proti prenosným chorobám plánujú, organizujú, riadia, ukladajú a kontrolujú orgány hygienickej služby. Takéto opatrenia vykonávajú spravidla organizácie a zdravotnícke zariadenia. Zdravotnícke zariadenia môžu v prípadoch určených touto vyhláškou potrebné opatrenia aj samy uložiť.

(2) Pri vykonávaní opatrení proti chorobám prenosným zo zvieraťa na človeka spolupracujú zdravotnícki pracovníci s odbornými pracovníkmi veterinárnej služby.

DRUHÝ DIEL
OPATRENIA PROTI VZNIKU A ŠÍRENIU PRENOSNÝCH CHORÔB

Prvý oddiel
Preventívne opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb

Očkovanie proti prenosným chorobám

§ 4

(1) Na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných chorôb sa vykonáva v prípadoch určených Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky - hlavným hygienikom Slovenskej socialistickej republiky[3]) podľa stavu odolnosti obyvateľstva proti prenosným chorobám:

a) pravidelné očkovanie všetkých osôb, ktoré dosiahli určený vek,

b) osobitné očkovanie osôb, ktoré sú pri svojej povinnej činnosti vystavené zvýšenému nebezpečenstvu nákazy,

c) mimoriadne očkovanie všetkého obyvateľstva alebo určitej skupiny, ak to vyžaduje epidemiologická situácia,

d) očkovanie osôb odchádzajúcich do cudziny a osôb prichádzajúcich z cudziny,

e) očkovanie osôb pri úrazoch, poraneniach a nehojivých ranách,

f) očkovanie osôb v ohnisku nákazy.

(2) Očkovania uvedené v odseku 1 sú povinné; povinnosť podrobiť sa očkovaniu zahŕňa aj povinnosť podrobiť sa v určenej lehote potrebným kontrolným vyšetreniam.

§ 5

(1) Očkovanie plánuje, organizuje, riadi a kontroluje hlavný hygienik Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „hlavný hygienik") a podľa jeho smerníc a pokynov nižšie orgány hygienickej služby. Mimoriadne očkovanie môže so súhlasom hlavného hygienika určiť krajský hygienik.

(2) Očkovanie a potrebné vyšetrenia vykonávajú príslušné zdravotnícke zariadenia.

§ 6

U osôb, ktorých zdravie by sa očkovaním ohrozilo, odloží príslušné zdravotnícke zariadenie očkovanie až do toho času, keď sa bude môcť vykonať bez ujmy na ich zdraví.

§ 7

(1) Každé vykonané očkovanie sa zapíše do zdravotného záznamu očkovanej osoby a do očkovacieho preukazu. Očkovací preukaz je povinný očkovaný (jeho zákonný zástupca) uschovávať a preukázať sa ním na vyzvanie lekára.

(2) Riaditelia predškolských zariadení sú pri prijatí dieťaťa do týchto zariadení povinní vyžiadať si očkovací preukaz a dať ho detskému lekárovi na vykonanie záznamu. Riaditelia škôl sú povinní vyžiadať si očkovací preukaz na začiatku školského roka, v ktorom dieťa začína plniť povinnú školskú dochádzku, a odovzdať ho na vykonanie záznamu lekárovi školskej zdravotnej služby.

(3) Očkovanie proti tetanu sa zapisuje aj do občianskeho preukazu.[4])

§ 8

Evidenčné podklady na očkovanie proti prenosným chorobám zabezpečujú príslušné zdravotnícke zariadenia predovšetkým z vlastných materiálov, z materiálov iných zdravotníckych zariadení a prípadne z materiálov škôl a závodov. Na riadne dopĺňanie evidencie môžu zdravotnícke zariadenia požiadať o poskytnutie údajov o mieste pobytu občanov útvar Zboru národnej bezpečnosti.

§ 9

(1) Vedúci organizácií, riaditelia škôl a iných zariadení sú povinní hlásiť príslušným lekárom každú osobu, ktorá sa má pred začatím svojej činnosti podľa pokynov orgánov hygienickej služby podrobiť osobitnému alebo mimoriadnemu očkovaniu, a na požiadanie im poslať zoznamy svojich pracovníkov (žiakov, poslucháčov, chovancov a pod.), ktorí majú byť očkovaní. Rovnakú povinnosť majú výbory spoločenských organizácií podieľajúcich sa na vykonávaní telesnej výchovy. Vedúci organizácií, riaditelia škôl a iných zariadení sú na požiadanie vedúceho lekára oddelenia tuberkulózy a respiračných chorôb nemocnice s poliklinikou II. a III. typu povinní poslať mu zoznamy svojich pracovníkov (žiakov, poslucháčov, chovancov a pod.), ktorých treba očkovať proti tuberkulóze.

(2) Vedúci organizácií, riaditelia škôl a iných zariadení sú povinní zabezpečiť účasť pracovníkov (žiakov, poslucháčov, chovancov a pod.) na očkovaní v určených lehotách a prípadne ich o očkovaní včas upovedomiť; ak je to potrebné, sú povinní poskytnúť na vykonanie očkovania aj vhodné miestnosti.

§ 10

Očkovanie vojakov v činnej službe, občianskych pracovníkov vojenskej správy, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky a pracovníkov železničnej dopravy je upravené osobitnými predpismi, ktoré určujú aj spôsob prevodu záznamov o očkovaní týchto osôb pri ich prevzatí do starostlivosti zdravotníckeho zariadenia v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky.

Opatrenia proti prenosným chorobám u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti a v iných závažných prípadoch

§ 11

(1) Osoby, ktoré majú natrvalo alebo krátkodobe pracovať v potravinárstve, v úpravovniach vôd, pri obsluhe vodovodných zariadení, pri výrobe liečiv, kozmetických výrobkov, kožných čistiacich prostriedkov a potrieb osobnej hygieny, pri starostlivosti o deti v predškolských zariadeniach, v

mimoškolských výchovných zariadeniach alebo pri zotavovacích akciách, v ubytovacích zariadeniach, v prevádzkárňach holičstva a kaderníctva, starostlivosti o pleť, v manikúre, pedikúre a očistných kúpeľoch (ďalej len „pracovníci") sú povinné:

a) podrobiť sa preventívnej lekárskej prehliadke pred nastúpením do práce (ďalej len "vstupná lekárska prehliadka"),

b) osvojiť si základné znalosti z hygienického minima a pracovať podľa nich,

c) podrobiť sa bez meškania mimoriadnym lekárskym vyšetreniam,

   1. ak sú postihnuté hnačkovým, hnisavým alebo horúčkovým ochorením alebo prenosnou chorobou alebo ak sú podozrivé z ochorenia na prenosnú chorobu,

   2. ak sa na pracovisku alebo v domácnosti, prípadne v mieste pobytu vyskytuje hnačkové ochorenie,

d) podrobiť sa mimoriadnym lekárskym vyšetreniam aj v iných prípadoch, ak to určí orgán hygienickej služby alebo ošetrujúci lekár.

(2) Vstupnej lekárskej prehliadke sú povinní podrobiť sa aj žiaci, ktorí sa pripravujú na povolanie v zamestnaniach uvedených v odseku 1.

(3) V pochybnostiach, či ide o zamestnania uvedené v odseku 1, rozhodne orgán hygienickej služby.

§ 12

Orgány hygienickej služby môžu nariadiť preventívne lekárske prehliadky a mikrobiologické, biochemické či iné vyšetrenia potrebné na zistenie zdravotného stavu aj iných osôb než pracovníkov, najmä osôb hromadne ubytovaných a osôb, ktoré sa majú hromadne prepravovať.

§ 13

(1) Lekárske prehliadky plánujú, organizujú a vykonávajú zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti. Vykonávanie týchto prehliadok kontrolujú orgány hygienickej služby.

(2) Pri lekárskych prehliadkach sa vykoná podrobné klinické a anamnestické vyšetrenie, najmä aj s ohľadom na tuberkulózu.

(3) Pri každej lekárskej prehliadke a ošetrení je pracovník povinný upozorniť ošetrujúceho lekára na druh, povahu prípadne spôsob svojej práce.

§ 14

(1) Pracovníci sú povinní mať zdravotný preukaz (ďalej len "preukaz"). Preukaz vydáva územný obvodný alebo závodný obvodný lekár, prípadne dorastový lekár podľa miesta trvalého pobytu pracovníka alebo podľa miesta pracoviska. Ak ide len o krátkodobú (prechodnú) činnosť, vydá sa preukaz s platnosťou na určitý čas. Pri vydaní preukazu poučí tento lekár pracovníka o jeho povinnostiach podľa § 11.

(2) Preukazy pracovníkov sa ukladajú u vedúceho prevádzkárne (zariadenia), ktorý vedie súpis pracovníkov. Pri výkone práce mimo prevádzkárne (zariadenia) je pracovník povinný mať preukaz pri sebe.

(3) Orgány hygienickej služby overujú u pracovníkov znalosti hygienického minima. 5) O overení týchto znalostí vykonajú záznam do preukazu. Orgán hygienickej služby je oprávnený preukaz zadržať, ak zistí pri kontrole hygieny prevádzky u týchto pracovníkov nedostatky v dodržiavaní

hygienického minima. Preukaz sa pracovníkovi vráti po úspešne vykonanej skúške pred komisiou určenou orgánom hygienickej služby. Znalosti hygienického minima sa neoverujú u pracovníkov, ktorým bol vydaný preukaz na určitý čas, s výnimkou prípadov určených hlavným hygienikom, ak to vyžaduje epidemiologická situácia.

§ 15

Organizácia je povinná:

a) zabezpečiť, aby práce v zamestnaniach uvedených v § 11 vykonávali iba pracovníci, ktorí majú preukaz,

b) zabezpečiť vedenie súpisu pracovníkov, ktorí sú zamestnaní v odboroch uvedených v § 11, s dátumom lekárskych prehliadok a s vyznačením, či išlo o prehliadky vstupné alebo mimoriadne,

c) organizovať školenie na rozšírenie znalostí hygienického minima po dohode s orgánmi hygienickej, prípadne veterinárnej služby a zabezpečiť na ňom účasť príslušných pracovníkov.

Opatrenia proti šíreniu prenosných chorôb osobami, ktoré vylučujú choroboplodné zárodky

§ 16

(1) Osoby vylučujúce choroboplodné zárodky brušného týfu a paratýfu (ďalej len "choroboplodné zárodky") musia najmä:

a) podrobiť sa stálemu lekárskemu dohľadu a potrebnému mikrobiologickému vyšetrovaniu, ako aj liečeniu a dostaviť sa za tým účelom do príslušného zdravotníckeho zariadenia,

b) zachovávať hygienické zásady podľa pokynov orgánu hygienickej služby alebo obvodného lekára,

c) podrobiť sa karanténnym opatreniam v prípadoch, v ktorých je im to nariadené, v záujme ochrany zdravia iných osôb (§ 25 ods. 1),

d) podľa pokynov orgánu hygienickej služby vykonávať priebežnú ohniskovú dezinfekciu,

e) vopred hlásiť každú zmenu pracoviska a miesto pobytu (aj prechodného) orgánu hygienickej služby príslušnému podľa doterajšieho bydliska; ak ide o zmenu trvalého rázu, musia ju hlásiť najmenej 14 dní vopred,

f) oznámiť pri prijatí do ústavnej starostlivosti vrátane kúpeľnej, že vylučujú choroboplodné zárodky,

g) nesmú vykonávať činnosť, pri ktorej by ohrozovali zdravie ostatných spolupracovníkov alebo osôb zverených do ich starostlivosti alebo pri ktorej prichádzajú do styku s požívatinami, liečivami alebo by inak ohrozovali zdravie osôb, ak im to zakáže orgán hygienickej služby. 6)

(2) Orgán hygienickej služby môže nariadiť opatrenia podľa odseku 1 aj osobám, ktoré vylučujú iné choroboplodné zárodky, ak to epidemiologická situácia vyžaduje.

§ 17

(1) Orgány hygienickej služby a obvodní lekári vedú v evidencii rekonvalescentov po brušnom týfe a po paratýfoch (ďalej len „rekonvalescenti") a osoby vylučujúce zárodky týchto chorôb (ďalej len „bacilonosiči") a vykonávajú nad nimi lekársky dohľad.

(2) Orgán hygienickej služby priebežne eviduje a kontroluje prechodné zmeny pobytu osôb vylučujúcich choroboplodné zárodky a hlási ich orgánu hygienickej služby miesta prechodného pobytu. Na nástup do zariadenia sociálnej starostlivosti, rekreačného alebo podobného zariadenia

je potrebný súhlas orgánov hygienickej služby miesta bydliska i pobytu, ako aj vedúceho tohto zariadenia.

§ 18

Ak sú rekonvalescenti podozriví, že by mohli vylučovať choroboplodné zárodky, sú na základe rozhodnutia orgánu hygienickej služby povinní podrobiť sa podľa povahy svojej choroby opatreniam uvedeným v § 16.

§ 19

Rekonvalescenti sú povinní podrobiť sa pred prepustením z ústavného liečenia predpísaným záverečným bakteriologickým vyšetreniam. Rekonvalescenti, u ktorých boli všetky tieto vyšetrenia negatívne (ďalej len "rekonvalescenti s negatívnym nálezom"), môžu byť prepustení z ústavného liečenia. Rekonvalescenti, u ktorých bolo niektoré zo záverečných vyšetrení pozitívne (ďalej len "rekonvalescenti s pozitívnym nálezom"), môžu byť prepustení z ústavného liečenia len so súhlasom orgánu hygienickej služby.

§ 20

(1) Rekonvalescenti s negatívnym nálezom smú nastúpiť do práce alebo do kolektívu po prepustení z ústavného liečenia, len čo to dovolí ich celkový zdravotný stav; činnosť podľa § 11 smú však vykonávať až po dvoch mesiacoch po prepustení z ústavnej starostlivosti, ak predpísané vyšetrenia boli v tomto čase negatívne.[6])

(2) O nástupe do práce alebo do kolektívu u rekonvalescentov s pozitívnym nálezom rozhodne z hľadiska epidemiologického orgán hygienickej služby. Títo rekonvalescenti, ako aj bacilonosiči, nesmú byť ani v prípade, že neskoršie vyšetrenia sú u nich negatívne, zamestnaní podľa § 11, pokiaľ orgán hygienickej služby nepovolí podľa povahy určitého pracoviska výnimku, ani nesmú byť začleňovaní do hromadných akcií, pri ktorých je zvýšené riziko nákazy. Ak je zvýšené riziko nákazy, môže orgán hygienickej služby zakázať týmto osobám aj výkon iného povolania. 6)

§ 21

Osoby pracujúce na spoločnom pracovisku alebo žijúce v spoločnej domácnosti s rekonvalescentmi s pozitívnym nálezom alebo s bacilonosičmi sú povinné podrobiť sa dohľadu orgánu hygienickej služby a obvodných lekárov; obvodní lekári vykonajú opatrenia proti šíreniu prenosných chorôb ešte pred návratom rekonvalescentov (bacilonosičov) z ústavnej starostlivosti. Tieto osoby nesmú bez súhlasu orgánu hygienickej služby pracovať v zamestnaní uvedenom v § 11. 6)

Ochranná dezinfekcia, dezinsekcia a deratizácia

§ 22

(1) Na zamedzenie vzniku prenosných chorôb a ich hromadného výskytu je každý povinný vykonávať preventívne opatrenia na ničenie choroboplodných zárodkov (ochrannú dezinfekciu), opatrenia na ničenie epidemiologicky závažných alebo obťažných členovcov (ochrannú dezinsekciu) a opatrenia na ničenie epidemiologicky významných alebo škodlivých myšovitých hlodavcov alebo iných zvierat (ochrannú deratizáciu). V prípadoch určených orgánom hygienickej služby treba túto činnosť vykonávať sústavne. 7)

(2) Orgány hygienickej služby môžu nariadiť povinné ničenie škodlivých živočíchov, ak nepriaznivo ovplyvňujú epidemiologickú situáciu alebo spôsobujú vážne hygienické závady alebo ak hrozí ich rozšírenie.

§ 23

(1) Ochrannú dezinfekciu, dezinsekciu a deratizáciu, ktoré sú súčasťou pravidelných pracovných (technologických) postupov alebo ktoré majú povahu čistenia s použitím dezinfekčných, dezinsekčných alebo deratizačných prostriedkov, vykonávajú jednotlivé osoby a organizácie vlastnými silami. Ostatnú ochrannú dezinfekciu, dezinsekciu a deratizáciu vykonávajú za odplatu organizácie miestneho hospodárstva, prípadne iné socialistické organizácie osobitne na to určené príslušným ústredným orgánom po dohode s hlavným hygienikom. Na poverenie konkrétnej organizácie je potrebný záväzný posudok príslušného orgánu hygienickej služby.

(2) Odborné orgány príslušných rezortov podľa zásad schválených hlavným hygienikom metodicky vedú a kontrolujú činnosť rezortných zložiek určených na výkon ochrannej dezinfekcie, dezinsekcie a deratizácie.

§ 24

Organizácie vykonávajúce ochrannú dezinfekciu, dezinsekciu a deratizáciu sú povinné:

a) vykonávať ochrannú dezinfekciu, dezinsekciu a deratizáciu výlučne pracovníkmi spôsobilými na túto činnosť, 8)

b) pracovať vo vzájomnej koordinácii podľa platných technologických a pracovných postupov schválených orgánmi hygienickej služby.

Druhý oddiel

Opatrenia pri vzniku prenosných chorôb

Protiepidemické opatrenia v ohnisku nákazy, lekárske vyšetrenie a liečenie chorých

§ 25

(1) Osoba, ktorá ochorela alebo javí príznaky ochorenia na prenosnú chorobu (ďalej len "podozrivý z ochorenia"), a osoba, ktorá prišla priamo alebo nepriamo do styku so zdrojom prenosnej choroby a u ktorej sa však neprejavujú príznaky ochorenia (ďalej len "podozrivý z nákazy"), je povinná podrobiť sa v určených termínoch opatreniam, ktoré nariadi ošetrujúci lekár, prípadne orgán hygienickej služby, najmä lekárskemu vyšetreniu, potrebným skúškam a liečeniu, ako aj izolácii alebo karanténnym opatreniam.

(2) K osobe, ktorá ochorela na prenosnú chorobu alebo ktorá je podozrivá z ochorenia na ňu, musí byť podľa jej zdravotného stavu bez meškania privolaný lekár alebo sa jej musí inak obstarať lekárska pomoc. Túto povinnosť má ten, kto sa o takejto skutočnosti dozvedel, najmä:

a) člen domácnosti alebo spolubývajúci chorého, prípadne iná osoba, ktorá ošetruje chorého,

b) riaditeľ školy, iného školského zariadenia alebo vedúci skupiny osôb spoločne ubytovaných alebo cestujúcich pri ochorení osoby zverenej do jeho starostlivosti alebo zdržiavajúcej sa v kolektíve; túto povinnosť má aj osoba zodpovedná za vedenie závodu alebo zariadenia hromadného ubytovania pri ochorení osoby tam pracujúcej alebo tam ubytovanej,

c) správca alebo vlastník domu, prípadne zástupca domovej správy (domový dôverník).

§ 26

(1) U osôb chorých na prenosnú chorobu z človeka na človeka a u osôb podozrivých z takéhoto ochorenia ošetrujúci lekár, prípadne orgán hygienickej služby z epidemiologických dôvodov nariadi ich okamžitú izoláciu. Orgán hygienickej služby môže od izolácie upustiť, ak nehrozí nebezpečenstvo ďalšieho šírenia nákazy.

(2) Izolácia sa vykonáva spravidla na infekčných oddeleniach nemocníc, ale aj na expektačných izbách neinfekčných oddelení nemocníc, liečebných ústavov, ústavov sociálnej starostlivosti a iných zariadení, ako sú ozdravovne, zariadenia zotavovacej akcie a pod., ktoré sú povinné zriaďovať tieto expektačné izby pre potreby izolácie (ústavná izolácia). Izolácia sa vykonáva aj v domácnosti chorého alebo podozrivého z ochorenia (domáca izolácia). Spôsob izolácie určí ošetrujúci lekár, prípadne orgán hygienickej služby.

(3) Izolácia chorých na tuberkulózu, ktorí vylučujú pôvodcu nákazy, vykonáva sa spravidla na vyčlenených úsekoch oddelenia tuberkulózy a respiračných chorôb nemocnice s poliklinikou a liečební pre tieto choroby.

(4) Izolácia chorých na pohlavné choroby, ktorí vylučujú pôvodcu nákazy, vykonáva sa spravidla na vyčlenených úsekoch kožných alebo venerologických oddelení nemocníc s poliklinikou.

§ 27

(1) Počas domácej izolácie je chorý (podozrivý z ochorenia) pod sústavným dohľadom lekára a je povinný umožniť lekárovi a ním poverenému zdravotníckemu pracovníkovi prístup do svojej domácnosti.

(2) Ak sa nedodržiavajú zásady domácej izolácie, môže ošetrujúci lekár, prípadne orgán hygienickej služby dodatočne nariadiť ústavnú izoláciu.

§ 28

(1) Počas domácej izolácie, po odvoze pacienta do ústavnej izolácie a počas trvania ohniska nákazy musí sa vykonávať ohnisková dezinfekcia podľa pokynov ošetrujúceho lekára prostriedkami, ktoré tento lekár predpíše, alebo podľa pokynov pracovníkov hygienickej služby prostriedkami, ktoré títo pracovníci v ohnisku nákazy odovzdajú. Ohniskovú dezinfekciu v domácnosti vykonávajú rodinní príslušníci chorého alebo podozrivého z ochorenia, ktorí boli riadne poučení o spôsobe ochrany pred prenosnou chorobou a o vykonávaní dezinfekcie, vo výnimočných prípadoch pracovníci hygienickej služby. Ohniskovú dezinfekciu v kolektívnych zariadeniach vykonávajú určení pracovníci týchto zariadení, ktorí boli riadne poučení o ochrane proti prenosným chorobám a o vykonávaní dezinfekcie.

(2) Ohniskovú dezinfekciu v zdravotníckych zariadeniach vykonávajú tieto zariadenia vlastnými pracovníkmi a prostriedkami.

(3) Ohniskovú dezinfekciu, prípadne dezinsekciu treba vykonávať v dopravnom prostriedku, v ktorom bol prepravovaný chorý na prenosnú chorobu alebo podozrivý z ochorenia, ihneď po prevoze.

§ 29

(1) V záujme účinných opatrení proti šíreniu prenosných chorôb z človeka na človeka môže orgán hygienickej služby

a) nariadiť ochranné očkovanie osôb v ohnisku nákazy, podanie imunoglobulínu alebo iných imunobiologických preparátov alebo chemoprofylaktík osobám podozrivým z nákazy,

b) zakázať alebo obmedziť prevádzku v určitých miestnostiach, budovách a zariadeniach alebo prepravu určitými dopravnými prostriedkami na čas potrebný na vykonávanie dezinfekcie, dezinsekcie alebo deratizácie,

c) podrobiť po určitý čas karanténnym opatreniam osoby podozrivé z nákazy.

(2) Karanténnymi opatreniami sú karanténa, zvýšený zdravotnícky dozor alebo lekársky dohľad. Karanténne opatrenia nariaďuje aj ošetrujúci lekár, ktorý sa pritom spravuje pokynmi orgánu hygienickej služby; čas trvania karanténnych opatrení určuje vždy orgán hygienickej služby.

(3) Karanténa spočíva v tom, že osoby podozrivé z nákazy sa izolujú a lekár ich vyšetruje a pozoruje. Vykonáva sa v bytoch, ústavoch, v zariadeniach a na všetkých iných miestach, kde je to potrebné v záujme ochrany proti prenosným chorobám, prípadne v zariadeniach , ktoré sú na tento účel osobitne zriadené alebo určené plánom opatrení v prípade výskytu moru, cholery a žltej zimnice.[9])

(4) Ak sú na to dôvody, osoby podozrivé z nákazy sa podrobia zvýšenému zdravotníckemu dozoru, ktorý spočíva v zákaze určitých činností, pri ktorých by sa mohla prenosná choroba šíriť, prípadne v úprave pracovných podmienok na ich pracovisku; tieto osoby sú súčasne pod lekárskym dohľadom.

(5) Podľa okolností sa osoby podozrivé z nákazy podrobia lekárskemu dohľadu, ktorý spočíva v tom, že ich na všetkých miestach ich pobytu vyšetruje a pozoruje lekár; z toho dôvodu sú tieto osoby povinné hlásiť sa v určených termínoch u príslušných obvodných lekárov, u lekára školskej zdravotnej služby alebo u dorastového lekára, prípadne u telovýchovného lekára a podrobiť sa opatreniam podľa § 25 ods. 1.

§ 30

(1) Cestujúci z cudziny, u ktorých sa prejavujú príznaky ochorenia na prenosnú chorobu, sú povinní podrobiť sa na vyzvanie ošetrujúceho lekára lekárskym prehliadkam a izolácii, a ak je to potrebné, aj nevyhnutnému odberu materiálu na laboratórne vyšetrenie.

(2) Cestujúcich, ktorí prichádzajú z miesta (oblasti, dopravného prostriedku), kde sa vyskytol mor, cholera a žltá zimnica, a nemôžu sa preukázať platným medzinárodným osvedčením o očkovaní proti tejto chorobe, vyzve zdravotnícka služba v pohraničných priechodoch, prípadne iný pohraničný orgán na to poverený, aby sa dali očkovať. Po očkovaní počas inkubačnej doby sú podrobení karanténnym opatreniam. Ak očkovanie odmietnu, podľa epidemiologickej situácie zakáže sa im vstup, alebo na dobu inkubácie sa nariadia karanténne opatrenia.

(3) Pri výskyte moru, cholery a žltej zimnice medzi cestujúcimi rozhodne orgán hygienickej služby o karanténnych opatreniach osôb, ktoré s chorým prišli do styku.

§ 31

Na prehĺbenie boja proti prenosným chorobám môžu orgány hygienickej služby

a) nariadiť dezinfekciu a asanáciu vôd, pôdy a iných miest a predmetov, podozrivých z kontaminácie pôvodcom nákaz, obmedziť, prípadne zakázať používanie studní, prameňov, povrchových vôd a iných vodných zdrojov podozrivých z kontaminácie pôvodcom nákaz a oznámiť to príslušnému vodohospodárskemu orgánu, 10)

b) zakázať alebo obmedziť výrobu, predaj a podávanie niektorých druhov požívatín a predmetov bežného používania a odobrať potrebné vzorky na vyšetrenie.

§ 32

Orgán hygienickej služby môže osobám chorým na prenosnú chorobu z človeka na človeka, osobám podozrivým z tohto ochorenia a osobám podozrivým z nákazy 6) zakázať na prechodný čas výkon určitého povolania alebo činnosť, pri ktorej by sa mohla šíriť prenosná choroba. Osobám trpiacim na chronicky prebiehajúce ochorenia môže, ak je to potrebné, zakázať výkon takého povolania alebo činnosť aj natrvalo. 11)

Hlásenie a evidencia prenosných chorôb

§ 33

(1) Lekár, ktorý zistil ochorenie, podozrenie z ochorenia na prenosnú chorobu, prípadne úmrtie na túto chorobu, je povinný to hlásiť orgánu hygienickej služby a príslušnému obvodnému lekárovi. O týchto skutočnostiach je povinný viesť evidenciu. Takú istú povinnosť má lekár, ak zistí nosičstvo vybraných nákaz. Ak ide o dieťa navštevujúce predškolské zariadenie, upovedomí ošetrujúci lekár aj riaditeľa tohto zariadenia.

(2) Iný zdravotnícky pracovník, ktorý sa dozvie o skutočnosti uvedenej v odseku 1, je povinný to oznámiť príslušnému lekárovi.

§ 34

(1) Veterinárny lekár je povinný hlásiť orgánu hygienickej služby prostredníctvom príslušného orgánu veterinárnej starostlivosti každé ochorenie alebo podozrenie z ochorenia zvieraťa na chorobu prenosnú na človeka, na ktorú sa vzťahuje povinnosť hlásenia, a uhynutie zvieraťa na takéto ochorenie.

(2) Okresný hygienik bez meškania upovedomí príslušný orgán veterinárnej starostlivosti a krajského hygienika o každom ochorení alebo podozrení z ochorenia človeka na besnotu, slezinnú sneť a sopľavku, prípadne na iné choroby prenosné zo zvierat na človeka, ktoré určí hlavný hygienik po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky.

§ 35

Federálne ministerstvo zahraničných vecí hlási hlavnému hygienikovi výskyt ochorení nášho občana v zahraničí na mor, choleru a žltú zimnicu alebo na inú závažnú prenosnú chorobu.

§ 36

Orgán hygienickej služby alebo ošetrujúci lekár bez meškania je povinný urobiť hlásenie prokurátorovi alebo orgánu Zboru národnej bezpečnosti, ak sa osoby, u ktorých sa zistilo ochorenie na prenosnú chorobu podľa osobitných predpisov[12]) alebo je u nich podozrenie z takéhoto ochorenia alebo nákazy, odmietajú podrobiť lekárskemu vyšetreniu, potrebným skúškam, liečeniu a izolácii (§ 25 ods.1) alebo ak zistí inú skutočnosť zakladajúcu podozrenie zo spáchania niektorého z trestných činov šírenia nákazlivej choroby alebo ohrozovania pohlavnou chorobou.[12])

§ 37

Epidemiologické vyšetrovanie v súvislosti s výskytom prenosných chorôb

(1) Pracovníci zdravotníckych zariadení vykonávajú potrebné vyšetrovania v súvislosti s výskytom prenosných chorôb (ďalej len „epidemiologické vyšetrovanie") v úzkej spolupráci s národnými výbormi, vedením podnikov, závodov a organizácií, s orgánmi Revolučného odborového hnutia, s Československým červeným krížom a s inými spoločenskými organizáciami, a ak ide o chorobu prenosnú zo zvierat na človeka, vždy aj s odborne spôsobilými pracovníkmi veterinárnych zariadení.

(2) Epidemiologické vyšetrovania sa vykonávajú na všetkých miestach, kde možno v súvislosti s ochorením zistiť okolnosti dôležité na zistenie ohniska nákazy a na posúdenie príčin a ciest šírenia chorôb a kde treba vykonať potrebné epidemiologické opatrenia.

Tretí oddiel
Zaobchádzanie s materiálom obsahujúcim choroboplodné zárodky

§ 38

(1) Laboratórne vyšetrovanie a skúmanie materiálu, ktorý obsahuje choroboplodné zárodky alebo pri ktorom je podozrenie, že takéto zárodky obsahuje (ďalej len "materiál obsahujúci choroboplodné zárodky"), možno vykonávať len v zdravotníckych a veterinárnych zariadeniach, ako aj vo výskumných ústavoch, učilištiach a závodoch, v ktorých takéto vyšetrovanie a skúmanie súvisí s ich činnosťou, vrátane mikrobiologickej kontroly potravinárskych a iných výrobkov.

(2) Odoberať materiál, ktorý obsahuje choroboplodné zárodky od osôb chorých, podozrivých z ochorenia alebo z nákazy, alebo zomretých na prenosnú chorobu, ako aj od zvierat chorých na chorobu prenosnú na človeka alebo od zvierat podozrivých alebo uhynutých na takú chorobu a laboratórne vyšetrovať a skúmať takýto materiál môže len lekár, veterinárny lekár alebo iné osoby, ktoré majú na to osobitnú spôsobilosť a ktoré určí vedúci zariadenia, ústavu, učilišťa alebo závodu.

(3) Pri zaobchádzaní s materiálom obsahujúcim choroboplodné zárodky , najmä pri jeho zasielaní, musia sa urobiť také opatrenia, aby nemohlo byť ohrozené okolie.

Štvrtý oddiel
Ochrana štátnych hraníc pred zavlečením prenosných chorôb zo zahraničia

§ 39

Ochranné opatrenia pred zavlečením prenosných chorôb zo zahraničia sa vykonávajú na určených hraničných priechodoch cestných, železničných, riečnych a leteckých. Ak z výnimočných dôvodov osoby oprávnene prekračujú hranice na iných miestach, určí pohraničný orgán v spolupráci s príslušným krajským hygienikom miesto, kde sa ochranné opatrenia vykonajú.

§ 40

(1) Karanténa a izolácia sa vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, prípadne v iných zariadeniach určených orgánmi hygienickej služby.

(2) Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky určí v prípade potreby po prerokovaní so zúčastnenými ústrednými orgánmi vecné vybavenie pohraničných priechodov na ochranu štátnych hraníc pred zavlečením prenosných chorôb zo zahraničia.

§ 41

(1) Pri medzinárodnej doprave osôb, zvierat a vecí vyžadujú sa doklady v súlade s medzinárodnými dohodami.[9])

(2) Tovar (s výnimkou zvierat), ktorý sa prepravuje cez československé štátne územie, sa nepodrobuje ochranným opatreniam, ak sa neprekladá a je riadne zabalený v pôvodnom obale.

(3) Ustanovenie odseku 2 sa primerane vzťahuje aj na obaly, v ktorých je tovar zabalený.

§ 42

(1) Ochranné opatrenia, ak ich vykonávanie nevyplýva priamo z predchádzajúcich ustanovení, nariaďuje hlavný hygienik alebo ním splnomocnené orgány hygienickej služby. Ochranné opatrenia na železničných pohraničných priechodoch sa vykonávajú v spolupráci s hygienickou službou železníc.

(2) Popri osobitných povinnostiach uložených podľa predchádzajúcich ustanovení majú všetky orgány a organizácie, ako aj jednotliví občania povinnosť urobiť podľa pokynov orgánov hygienickej služby všetky opatrenia potrebné na hygienickú a protiepidemickú ochranu štátnych hraníc a dodržiavať ich vykonávanie v rámci svojej pôsobnosti alebo pri svojej činnosti.

(3) Pre dovoz a prepravu zvierat, potravín a surovín živočíšneho pôvodu, pre veterinárne zdravotné prehliadky a pre karanténu zvierat platia osobitné predpisy.

TRETÍ DIEL
NÁKLADY, NÁHRADA ŠKODY A PRÍSPEVKY PRI OPATRENIACH PROTI PRENOSNÝM CHOROBÁM

§ 43

(1) Štát znáša náklady:

a) na diagnostické vyšetrovania potrebné na opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb, ako aj na všetky potrebné skúšky pred očkovaním, vrátane nákladov na cestu vyšetrovanej osoby do zariadenia, kde sa vyšetrovanie vykonáva, a späť,

b) na ochranné očkovanie proti prenosným chorobám,

c) na izoláciu osôb chorých na prenosné choroby a podozrivých z ochorenia, vykonávanú v príslušnom zdravotníckom zariadení, vrátane nákladov na ich prepravu do tohto zariadenia a späť,

d) na nariadenú karanténu osôb podozrivých z nákazy, vrátane prepravy do karanténneho zariadenia a späť, ak sa vykonáva v zdravotníckom zariadení; ak sa vykonáva mimo zdravotníckeho zariadenia, môže štát znášať len vyššie náklady, ktoré preukázateľne vznikli v súvislosti s jej vykonávaním,

e) na prostriedky na ohniskovú dezinfekciu, ktoré predpíše lekár alebo poskytne hygienická služba,

f) na ničenie škodlivých živočíchov v ohniskách nákaz, ktoré môžu prenášať choroboplodné zárodky, ak to bolo nariadené ako súčasť likvidácie alebo tlmenia ohniska nákazy.

(2) Štát znáša aj náklady na epidemiologické vyšetrovanie alebo skúmanie.

(3) Náklady na liečenie prenosných chorôb sa vrátane cestovných nákladov uhrádzajú podľa predpisov o poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti.[13])

§ 44

V osobitných prípadoch môže štát znášať určité náklady na ničenie živočíchov, ktoré prenášajú choroboplodné zárodky, alebo na hromadné ničenie a prevenciu ďalšieho šírenia obťažného hmyzu, ak jeho výskyt nezavinil majiteľ alebo užívateľ objektu.

§ 45

(1) V prípadoch, ktoré nie sú uvedené v § 43 a 44, znáša náklady na protiepidemické opatrenia ten, ktorého osoby alebo veci sa opatrenie týka. Aj náhradu nákladov na epidemiologické vyšetrovanie alebo skúmanie, ktoré inak znáša štát (§ 43 ods. 2), môže orgán hygienickej služby uložiť úplne alebo sčasti tomu, ktorého osoby alebo veci sa vyšetrovanie alebo skúmanie týka, ak sa týmto vyšetrovaním alebo skúmaním zistili epidemiologické nedostatky. Náhrada nákladov sa uloží najmä vtedy, ak boli nedostatky zavinené alebo ak bolo potrebné vyšetrovanie alebo skúmanie opakovať preto, že nedostatky neboli v určenej lehote odstránené.

(2) Náklady na povinné ničenie škodlivých živočíchov a na nevyhnutné opatrenia na zabránenie ich ďalšieho rozširovania znáša ten, na pozemku ktorého alebo v budove ktorého, prípadne v zariadení ktorého sa škodlivé živočíchy ničia; ak je pozemok, budova alebo zariadenie v užívaní iného, znáša náklady užívateľ.

(3) Náklady spojené so zriaďovaním a udržiavaním zariadení na vykonávanie ochranných opatrení pred zavlečením prenosných chorôb z cudziny (§ 39) uhrádzajú dopravné organizácie s výnimkou nákladov, ktoré znášajú zdravotnícke orgány v súvislosti s preventívnymi, diagnostickými, liečebnými a inými opatreniami, ktoré vykonávajú (napr. náklady na vybavenie zariadení zdravotníckymi prístrojmi a nástrojmi, na udržiavanie týchto prístrojov a nástrojov, na zásobovanie zdravotníckymi potrebami a osobné náklady na zdravotnícku prevádzku).

(4) Nákladmi na protiepidemické opatrenia sú aj sumy platené organizáciám za odborné úkony potrebné na vykonanie týchto opatrení.

§ 46

(1) Pracovníkom, ktorí sa so súhlasom orgánov hygienickej služby v dôsledku opatrení proti prenosným chorobám a v záujme ďalšieho výkonu práce na svojom pracovisku prechodne ubytujú mimo obce svojho trvalého bydliska, poskytuje organizácia náhrady výdavkov ako pri pracovnej ceste podľa osobitných predpisov. 14)

(2) Čas, v ktorom osoba vylučujúca choroboplodné zárodky s výnimkou evidovaného bacilonosiča alebo práceschopný rekonvalescent po prenosnej chorobe prechodne nesmie vykonávať prácu, posudzuje sa ako prechodný zákaz výkonu povolania alebo činnosti (§ 32).

(3) O zabezpečení občanov v čase nariadenia karantény platia osobitné predpisy.[15])

§ 47

Za vzorky odobraté na účely epidemiologického vyšetrenia sa náhrada neposkytuje.

§ 48

(1) V osobitných prípadoch sa môže zo štátnych prostriedkov poskytnúť príspevok[16]) na úhradu nákladov uvedených v § 45, prípadne ak vznikla škoda vykonaním opatrení proti prenosným chorobám alebo výkonom pomoci poskytnutej na výzvu orgánov hygienickej služby na zdolanie alebo zamedzenie prenosnej choroby.

(2) Príspevok možno poskytnúť až do výšky vzniknutých nákladov alebo spôsobenej škody.

§ 49

Ak táto vyhláška v súvislosti s nákladmi, náhradou škody a príspevkami pri opatreniach proti prenosným chorobám zakladá podnet na výkon štátnej správy, ide o štátnu správu na úseku zdravotníctva, ktorá podľa osobitných predpisov spadá do pôsobnosti okresného národného výboru.

ŠTVRTÝ DIEL
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 50

Ustanovenia § 1 ods. 2, § 2, 3, 25, 33, 34, 47 až 49 platia aj pre prípady zahmyzenia šatovou všou a vlasovou všou, prípadne pre iné druhy zahmyzenia, ktoré určí hlavný hygienik.

§ 51

Zrušujú sa:

1. § 1 až 75 a § 77 a 78 vyhlášky ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti č. 46/1966 Zb. o opatreniach proti prenosným chorobám a v prílohe uvedenej vyhlášky časť I písmeno A body 1 až 3, 6, 7, 9 až 15, 17, 19, 20, 22 až 35, 37, 38, 40, 44, 45, 47 až 50, 52, 54 až 56, 58, 65, 68 až 71, písmeno B a časť II,
2. vyhlášky ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky č. 21/1973 Zb., č. 20/1978 Zb. a č. 85/1980 Zb., ktorými sa mení a doplňuje vyhláška č. 46/1966 Zb. o opatreniach proti prenosným chorobám,
3. úprava Ministerstva zdravotníctva z 10. októbra 1967 č. HE - 370.2 - 13.9.1967 o náhrade straty zárobku a vyšších nákladov vzniknutých osobám, ktoré nie sú v pracovnom pomere, prechodným ubytovaním mimo ich bydliska v dôsledku opatrení proti prenosným chorobám, registrovaná v čiastke 41/1967 Zb., uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva pod č. 41/1967.

§ 52

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januárom 1985.

Minister:

Prof. MUDr. Matejíček DrSc. v. r.

**Príloha vyhlášky č. 103
1984 Zb.**

VZOR

Vyhlásenie

Vyhlasujem, že okresný hygienik ani ošetrujúci lekár nenariadil dieťaťu....., bytom v ..... ani jeho rodičom alebo iným osobám, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti....., bytom v ....., karanténne opatrenie (karanténu, zvýšený zdravotnícky dozor alebo lekársky dohľad) a že mi nie ani známe, že v poslednom týždni prišlo toto dieťa alebo jeho rodičia alebo iné osoby, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti, do styku s osobami, ktoré ochoreli na prenosnú chorobu.

Som si vedomý(á) právnych následkov, ktoré by ma postihli, keby toto moje vyhlásenie bolo nepravdivé, najmä som si vedomý(á) toho, že by som sa dopustil(a) priestupku podľa § 6 zákona č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku, pokiaľ by nešlo o trestný čin.

V .....dňa.....

.....
čitateľný podpis a adresa

1) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 45/1966 Zb. o vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok.

2) Úprava Ministerstva zdravotníctva SSR - hlavného hygienika SSR č. 4/1980 o hygienických požiadavkách na zotavovacie akcie pre deti a dorast (reg. v čiastke 32/1980 Zb.).

3) Úprava Ministerstva zdravotníctva SSR - hlavného hygienika SSR č. 18/1984 o očkovaní proti prenosným chorobám uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva SSR.

4) § 5 ods. 2 písm. b) vyhlášky Federálneho ministra vnútra č. 135/1978 Zb., ktorou sa vydávajú podrobnejšie predpisy o občianskych preukazoch.

5) § 135 ods. 2 písm. c) Zákonníka práce.

6) § 37 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce.

7) § 75 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

8) Vládne nariadenie č. 56/1967 Zb. o jedoch a iných látkach škodlivých zdraviu. Vyhláška ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti č. 57/1967 Zb., ktorou sa vykonáva vládne nariadenie o jedoch a iných látkach škodlivých zdraviu.

9) Medzinárodný zdravotnícky poriadok prijatý na 22. Svetovom zdravotníckom zhromaždení v Bostone 1969.Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 189/1948 Zb. o zriadení a Ústave Svetovej zdravotníckej organizácie a o Protokole o Medzinárodnom úrade zdravotníctva, prijatých dňa 22.7. 1946 na Medzinárodnej zdravotníckej konferencii v New Yorku.

10) § 16 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách (vodný zákon)

11) § 37 ods. 1 písm. a) a § 46 ods. 1 písm d) Zákonníka práce.

12) § 189, 190 a 226 Trestného zákona.

13) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 42/1966 Zb. o poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti.

14) Vyhláška Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 33/1984 Zb. o cestovných náhradách.

15) Najmä zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacie predpisy, vyhláška č. 128/1975 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, v znení neskorších predpisov, zákon č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení neskorších predpisov, zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení neskorších predpisov.

16) § 78 ods. 2 zákona č. 20/1966 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.